

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ
ЮРИДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пр-т Повітряних Сил, 6
Київ, 03168
код згідно з ЄДРПОУ 24968099

від “___” _____ 202__ р. № _____

На № _____ від “___” _____ 202__ р.

Юрію ЧУБАРЬ
foi+request-138737-0770370b@dostup.org.ua

Шановний пане Юрію!

За дорученням керівництва Міністерства оборони України у Департаменті юридичного забезпечення розглянуто Ваш запит, зареєстрований у міністерстві 13.12.2024 за № 7493/ЗП. За результатами розгляду інформуємо про таке.

По-перше, слід зазначити, що у науці, яка має назву “теорія держави та права”, офіційне тлумачення (роз’яснення) норм права та використаних в них термінів належить до повноважень суб’єкта нормотворення (Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств тощо стосовно прийнятих (виданих) ними нормативно-правових актів), а також Конституційного Суду України.

Що стосується оборонного відомства, то нормативно-правові акти, які б містили визначення та умови застосування чи вживання термінів “військова агресія”, “збройна агресія”, “воєнний стан”, “воєнний час”, “особливий період” або “стан війни” Міністерством оборони України не видавались.

Друге. Стаття 1 базового Закону України “Про оборону України” містить таке визначення термінів:

1) **збройна агресія** – застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій:

вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України;

блокада портів, узбережжя або повітряного простору, порушення комунікацій України збройними силами іншої держави або групи держав;

напад збройних сил іншої держави або групи держав на військові сухопутні, морські чи повітряні сили або цивільні морські чи повітряні флоти України;

засилання іншою державою або від її імені озброєних груп регулярних або нерегулярних сил, що вчиняють акти застосування збройної сили проти України, які мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим в абзацах п'ятому - сьомому цієї статті діям, у тому числі значна участь третьої держави у таких діях;

дії іншої держави (держав), яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження третьої держави, використовувалася цією третьою державою (державами) для вчинення дій, зазначених в абзацах п'ятому-восьмому статті 1 цього закону;

2) **воєнний стан** – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень;

Стаття 1 профільного Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” визначає **особливий період**, як період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації після закінчення воєнних дій.

Визначення термінів “військова агресія”, “воєнний час” та “стан війни” у національному законодавстві відсутні.

Третє. Велика українська енциклопедія дає таке тлумачення: “**агресія військова** – у міжнародному праві – застосування збройної сили державою (групою держав) проти суверенітету, територіальної цілісності, політичної незалежності іншої держави або народу (нації), несумісне з Статутом ООН” (https://vue.gov.ua/Агресія_військова).

Четверте. В українському законодавстві формулювання “стан війни” згадується всього кілька разів і докладних тлумачень щодо нього немає. У Конституції України стан війни згаданий двічі: у розділі про Верховну Раду України, до повноважень якої належить “оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру”, а також у розділі про Президента України, який “вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни та у разі збройної агресії проти України приймає рішення про використання Збройних Сил України”. Ця ж процедура прописана і в Законі України “Про оборону України”. Там також зазначено, що з моменту оголошення стану війни чи фактичного початку воєнних дій настає воєнний час, який закінчується у момент припинення стану війни. Однак, як зазначалося вище, визначення, що таке “воєнний час” у законодавстві відсутнє.

П’яте. Звертаємо Вашу увагу на те, що за приписами частини першої статті 5 Закону України “Про доступ до публічної інформації” доступ до інформації забезпечується, зокрема шляхом оприлюднення її на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет та на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, де Ви маєте змогу самостійно знайти інформацію, яка становить для Вас інтерес (*наприклад, на офіційному порталі парламенту України у підрозділі Термінологія законодавства розділу Законодавство України – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/termin>*).

З повагою

Заступник директора департаменту – начальник управління
нормотворчої діяльності та законодавства у сфері оборони
Департаменту юридичного забезпечення
Міністерства оборони України
полковник юстиції

Кирило ГАНКЕВИЧ